

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (ühexas koda)

19. november 2015*

Eelotsusetaotlus — Direktiiv 2001/29/EÜ — Artikli 3 lõige 1 — Üldsusele edastamine — Mõisted „edastamine” ja „üldsus” — Teleprogrammide levitamine — „Otseedastuse” kasutamine

Kohtuasjas C-325/14,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Hof van beroep te Brusseli (Brüsseli teise astme kohus, Belgia) 17. juuni 2014. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. juulil 2014, menetluses

SBS Belgium NV

versus

Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM),

EUROOPA KOHUS (ühexas koda),

koosseisus: kohtunik J. Malenovský (ettekandja) üheksanda koja presidendi ülesannetes, kohtunikud M. Safjan ja K. Jürimäe,

kohtujurist: N. Wahl,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikus menetluses ja 10. juuni 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- SBS Belgium NV, esindajad: advokaadid P. Maeyaert ja A. De Bleeckere,
- Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM), esindaja: advokaat E. Marissens,
- Prantsuse valitsus, esindajad: D. Segoin ja F.-X. Bréchet,
- Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,
- Euroopa Komisjon, esindajad: J. Samnadda ja F. Wilman,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 3 lõiget 1.
- 2 Taotlus on esitatud SBS Belgium NV (edaspidi „SBS”) ja Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM) (Belgia autorite, heliloojate ja kirjastajate ühing) vahelises kohtuvaidluses, mis puudutab õiglase tasu maksmise kohustust programmide levitamise eest otseedastuse tehnoloogia kaudu.

Õiguslik raamistik

- 3 Direktiivi 2001/29 põhjendused 23 ja 27 on sõnastatud järgmiselt:

„(23)

Käesolev direktiiv peaks täiendavalt ühtlustama autoriõigusi teoste üldsusele edastamiseks. Seda õigust tuleb käsitada laiemas mõttes, et hõlmata edastamist ka üldsusele, kes ei viibi paigas, kus teost esitatakse. Nimetatud õigus peaks hõlmama teose igasugust edastamist või vahendamist üldsusele kaabli või kaablita vahendite, kaasa arvatud ringhäälingu kaudu. See õigus ei peaks hõlmama muid tegevusi.

[...]

(27) Üksnes füüsiliste abivahendite pakkumist, mis võimaldavad edastada või edastavad, ei käsitleta käesoleva direktiivi kohaldamisel edastamisena.”

- 4 Selle direktiivi artikkel 3 „Õigus teoseid üldsusele edastada ja muid objekte üldsusele kättesaadavaks teha” sätestab:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

[...]

3. Käesoleva artikli kohase üldsusele edastamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise toiminguga seoses ei lõpe lõigetes 1 ja 2 nimetatud õigused.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimus

- 5 SABAM on autorite ühing, mis esindab autoreid ning teostab nende eest õigust anda kolmandatele isikutele luba autoriõigusega kaitstavate teoste kasutamiseks ja saada neilt selle eest tasu.
- 6 SBS on hollandikeelne kommertsringhäälinguorganisatsioon, mis toodab ja edastab teleprogramme. SBS haldab Belgias oma ringhäälingutegevuse raames eraõiguslikke kommertskanaleid. SBS-i programmivalik sisaldab nii tema enda toodetud kui ka Madalmaade ja välismaistelt programmitootjatelt ja -vahendajatelt sisse ostetud programme.

- 7 SBS edastab oma saateid üksnes tehnoloogia kaudu, mida nimetatakse „otseedastuseks”. Otseedastus on kaheetapiline protsess, mille käigus SBS vahendab programmi sisaldavaid signaale eraõiguslikel alustel kasutatava niinimetatud punktist punkti ühenduse kaudu oma edasimüüjatele Belgacom, Telenet ja TV Vlaanderen. Sellise edastamise ajal või tõttu ei saa üldsus asjaomaseid signaale vastu võtta. Seejärel edastavad edasimüüjad signaalid oma abonentidele, kes saavad programme vaadata oma televiisoritest (vajaduse korral edasimüüjate poolt nende käsutusse antud dekodeerimisseadme abil). Olenevalt edasimüüjast toimub edastamine kas satelliidi (TV Vlaanderen), kaabellevivõrgu (Telenet) või xDSL-liini (Belgacom) kaudu.
- 8 SABAM leiab, et kasutades otseedastuse tehnoloogiat, tegeleb SBS ringhäälinguorganisatsioonina üldsusele edastamisega direktiivi 2001/29 artikli 3 mõttes. Seetõttu on nõutav autoriõiguste omanike luba. Hüvitisena palub ta tasuda teatud rahasumma.
- 9 SBS ei ole sellise nõudega nõus. Tema sõnul tegelevad üldsusele edastamisega autoriõiguste mõttes üksnes edasimüüjad ja muud samalaadsed organisatsioonid. Seetõttu ei pea ta vajalikuks hüvitist maksta.
- 10 Rechtbank van koophandel te Brussel (Brüsseli esimese astme kohus) rahuldab SABAM-i taotluse ja kohustas SBS-i tasuma 2009. aastal autoritasu ligikaudu miljon eurot.
- 11 SBS esitas esimese astme kohtu otsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule.
- 12 Neil asjaoludel otsustas Hof van beroep te Brussel (Brüsseli teise astme kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmise eelotsuse küsimuse:

„Kas ringhäälinguorganisatsioon, kes edastab oma programme ainult otseedastuse kaudu – see tähendab kasutab selleks kaheetapilist protsessi, mille käigus edastab ta programme sisaldavad signaalid kodeeritult satelliidi, klaaskiudkaabli või muu edastamisvahendi kaudu edasimüüjatele (satelliit-, kaabel- või xDSL-ühenduse pakkujad) selliselt, et need signaalid ei ole edastamise ajal või selle tõttu üldsusele kättesaadavad, ja kui edasimüüjad edastavad seejärel need signaalid abonentidele selleks, et viimased saaksid neid programme vaadata –, tegeleb üldsusele edastamisega direktiivi 2001/29 artikli 3 tähenduses?”

Eelotsuse küsimuse analüüs

- 13 Eelotsusetaotluse esitanud kohus palub selgitada sisuliselt seda, kas direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ringhäälinguorganisatsioon tegeleb üldsusele edastamisega selle sätte tähenduses juhul, kui ta edastab programme sisaldavad signaalid vaid edasimüüjatele selliselt, et need signaalid ei ole edastamise ajal või selle tõttu üldsusele kättesaadavad, ja kui edasimüüjad edastavad seejärel need signaalid oma abonentidele selleks, et viimased saaksid neid programme vaadata.
- 14 Kõigepealt tuleb meenutada, et direktiivi 2001/29 põhieesmärk on kehtestada autoritele kõrgetasemeline kaitse, mis võimaldab neil saada nende teoste kasutamise eest nõuetekohast tasu, eelkõige üldsusele edastamise korral. Järelikult tuleb selle direktiivi artikli 3 lõikes 1 esinevat mõistet „üldsusele edastamine” käsitada laias tähenduses, mis on sõnaselgelt märgitud ka direktiivi põhjenduses 23 (kohtuotsus, ITV Broadcasting jt, C-607/11, EU:C:2013:147, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 15 Euroopa Kohus on juba otsustanud, et mõistes „üldsusele edastamine” on ühendatud kaks kumulatiivset elementi, nimelt teose „edastamise toiming” ja teose edastamine „üldsusele” (vt kohtuotsus Svensson jt, C-466/12, EU:C:2014:76, punkt 16).

- 16 Esiteks, mis puudutab „edastamise toimingut”, siis selle all mõeldakse teoste igasugust ülekandmist, sõltumata kasutatud tehnilisest vahendist või protsessist (kohtuotsus, Football Association Premier League jt, C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 193).
- 17 Põhimõtteliselt peab asjaomase teose autorilt saama eraldi loa teose igakordseks edastamiseks või taasedastamiseks, mis toimub spetsiifilist tehnilist lahendust kasutades (kohtuotsus, ITV Broadcasting jt, C-607/11, EU:C:2013:147, punkt 24).
- 18 Antud asja puhul nähtub eelotsusetaotlusest, et põhikohtuasjas kõnealune ringhäälinguorganisatsioon edastab programme sisaldavad signaalid erinevatele edasimüüjatele satelliit-, kaabel- või xDSL-ühenduse kaudu ehk erinevate tehniliste vahendite või protsesside abil.
- 19 Siit võib järeldada, et sellised edastused, olenemata sellest, kas need toimuvad paralleelselt või mitte, kujutavad endast „üldsusele edastamist” direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 mõttes.
- 20 Teiseks, selleks, et mõiste „üldsusele edastamine” direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses hõlmaks kaitstud teoseid, on lisaks vaja – nagu on meenutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 15 –, et edastamine toimuks „üldsusele”.
- 21 Selles osas tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et mõiste „üldsus” viitab määratlemata suurusega potentsiaalsetele televaatajatele ning eeldab peale selle ka küllaltki suurt arvu isikuid (vt selle kohta kohtuotsused, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punktid 37 ja 38, ning ITV Broadcasting jt, C-607/11, EU:C:2013:147, punkt 32).
- 22 Nagu nähtub eelotsusetaotlusest, edastab põhikohtuasjas käsitletavas olukorras asjaomane ringhäälinguorganisatsioon programme sisaldavad signaalid igale konkreetsele edasimüüjale eraldi, ilma et potentsiaalsed televaatajad pääseksid neile ligi.
- 23 Järelikult ei edastata põhikohtuasjas kõnealuse ringhäälinguorganisatsiooni edastatud teoseid mitte „üldsusele” direktiivi 2001/29 artikli 3 lõike 1 mõttes, vaid igale konkreetsele teenusepakkujale eraldi.
- 24 Võttes arvesse, et käesoleva kohtuotsuse punktis 15 märgitud kaks elementi, mis moodustavad üldsusele edastamise, on kumulatiivsed, ei ole täidetud tingimus, et kaitstud teosed peavad olema edastatud üldsusele, mistõttu sellise ringhäälinguorganisatsiooni edastatud ülekanded ei kuulu põhimõtteliselt direktiivi 2001/29 artikli 3 lõikes 1 tähenduses mõiste „üldsusele edastamine” alla.
- 25 Eelnevat arvestades ei saa kohe välistada, et teatud juhtudel saab edasimüüjate abonente, nagu neid, kes on kõne all põhikohtuasjas, käsitada „üldsusena”, kellele ringhäälinguorganisatsioon algse ülekande edastab.
- 26 Sellega seoses on esiteks selge, et sellised edasimüüjad nagu antud asjas ei kuulu igal juhul üldsuse hulka, erinevalt ettevõtjatest nagu majutusasutused, mis olid kõne all kohtuotsuste SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764) ja Phonographic Performance (Ireland) (C-162/10, EU:C:2012:141) aluseks olnud asjades.
- 27 Sellest tuleneb, et abonente, kellele edasimüüjad ülekandeid edastavad, ei saa *a priori* käsitada „uue” üldsusena, mis erineb üldsusest, kellele algselt ringhäälinguorganisatsioon ülekannet edastab (vt vastupidi kohtuotsus SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punkt 40).
- 28 Seega saab põhikohtuasjas olla vaid üks „üldsus”, mille moodustavad vastavalt iga konkreetse edasimüüja kõik abonendid.
- 29 Sellega seoses nähtub eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimuse sõnastusest, et edasimüüjate abonendid saavad teleprogramme vaadata alles pärast edasimüüjate vahendajana sekkumist.

- 30 Euroopa Kohus on juba otsustanud, et sellise teenusepakkuja poolt nagu põhikohtuasjas teose edastamine ringhäälingu kaudu oma abonentidele kujutab endast iseseisvat teenust, mida osutatakse tulu saamise eesmärgil, kuna need isikud ei maksa abonenttasu mitte ringhäälinguorganisatsioonile, vaid teenusepakkujale, ning seda tasu ei tule maksta mitte võimalike tehniliste teenuste eest, vaid juurdepääsu eest edastusele ning seeläbi juurdepääsu eest teostele (vt analoogia alusel kohtuotsus *Airfield ja Canal Digitaal*, C-431/09 ja C-432/09, EU:C:2011:648, punkt 80).
- 31 Teenusepakkuja edastatud ülekanne käesoleva kohtuotsuse eelmises punktis esitatud tingimustel ei kujuta niisiis vaid tehnilist lahendust, millega tagada või parandada originaalsaadete vastuvõttu selle levipiirkonnas (vt analoogia alusel kohtuotsus *Airfield ja Canal Digitaal*, C-431/09 ja C-432/09, EU:C:2011:648, punkt 79).
- 32 Eelnevat arvestades ei saa välistada võimalust, et edasimüüja leiab end olukorrast, kus ta ei ole iseseisev võrreldes ringhäälinguorganisatsiooniga, ning kus tema pakutavad teenused on vaid puhtalt tehnilist laadi, mistõttu tema sekkumine kujutab vaid tehnilist lahendust Euroopa Kohtu praktika mõttes (vt eelkõige kohtuotsused *Football Association Premier League jt*, C-403/08 ja C-429/08, EU:C:2011:631, punkt 194, ning *Airfield ja Canal Digitaal*, C-431/09 ja C-432/09, EU:C:2011:648, punktid 74 ja 79).
- 33 Kui see nii peaks olema – mida tuleb kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul –, siis võiks kõnealuseid edasimüüjate abonentide käsitada üldsusena, keda ringhäälinguorganisatsiooni edastamine hõlmab, mille tulemusel tegeleb viimane „üldsusele edastamisega”.
- 34 Kõiki eelnevaid kaalutlusi arvestades tuleb eelotsuse küsimusele vastata, et direktiivi 2001/29 artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ringhäälinguorganisatsioon ei tegele üldsusele edastamisega selle sätte tähenduses, kui ta edastab programme sisaldavad signaalid vaid signaali edasimüüjatele selliselt, et need signaalid ei ole edastamise ajal või selle tõttu üldsusele kättesaadavad, ja kui edasimüüjad edastavad seejärel need signaalid oma abonentidele selleks, et viimased saaksid neid programme vaadata, välja arvatud juhul, kui kõnealuste edasimüüjate osalemine kujutab endast vaid tehnilist lahendust, viimati nimetatud asjaolu tuleb kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul.

Kohtukulud

- 35 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (üheksas koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 3 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et ringhäälinguorganisatsioon ei tegele üldsusele edastamisega selle sätte tähenduses, kui ta edastab programme sisaldavad signaalid vaid signaali edasimüüjatele selliselt, et need signaalid ei ole edastamise ajal või selle tõttu üldsusele kättesaadavad, ja kui edasimüüjad edastavad seejärel need signaalid oma abonentidele selleks, et viimased saaksid neid programme vaadata, välja arvatud juhul, kui kõnealuste edasimüüjate osalemine kujutab endast vaid tehnilist lahendust, viimati nimetatud asjaolu tuleb kontrollida eelotsusetaotluse esitanud kohtul.

Allkirjad